

Viite OKM:n lausuntopyyntö OKM/62/040/2018

Asia TEM:n lausunto vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista valmistelevan työryhmän muistioluonnoksen ehdotuksista

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

3. Työryhmän ehdotukset

3.1 Vapaan sivistystyön vapaus

Kommenttinne vapaan sivistystyön vapautta käsittelevään lukuun

Kannatamme sitä, että oppilaitosten ylläpitäjille jätetään mahdollisuus päättää koulutusten kuvauksesta. Samalla toivomme, että koulutusten järjestäjiä kannustetaan sen tyyppisten koulutusten järjestämiseen, joista hankittu osaaminen on mahdollista viedä Koski-järjestelmään.

3.2 Koulutuksiin osallistuvien henkilötiedot

Kommenttinne koulutukseen osallistuvien henkilötietoja käsittelevään lukuun

Ei kommentteja

3.3 Koulutuksen laajuutta kuvaava käsite

Kommenttinne koulutuksen laajuutta kuvaavasta käsitteestä

Kannatamme laajuuden kuvaamista opintopisteinä, koska tämä on yleisesti käytössä myös tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Asialla on merkitystä erityisesti aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kannalta, mikäli vapaan sivistystyön parissa hankittuja opintoja halutaan myöhemmin hyödyntää esim. osana tutkintoon johtavaa koulutusta.

3.4 Koulutuksen arviointi

Kommenttinne koulutuksen arviointia koskevaan lukuun

Koulutuksen arvioinnilla on merkitystä erityisesti silloin, jos vapaan sivistystyön opinnot toimivat polkuna toisiin opintoihin, tai jos halutaan arvioida saavutetun osaamisen tasoa. Jotta kertyvä osaaminen voitaisiin myöhemmin tunnustaa, vaatisi se koulutuksen arviointia vähintäänkin kuvatulla tavalla (hyväksytty/hylätty).

Kannatamme koulutuksen arviointia edellä mainittujen syiden lisäksi myös Koski-järjestelmään kirjaamista varten.

3.5 Koulutusten osaamisperustainen kuvaus

3.5.1 Johdanto

Kommenttinne johdannosta koulutusten osaamisperustaiseen kuvaukseen

Kannatamme työryhmän näkemystä, jonka mukaan koulutuksen tunnistettavuuden ja tunnustamisen kannalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että vapaassa sivistystyössä hyödynnettäisiin osaamisperustaista kuvaustapaa sellaisessa koulutuksessa, jota opiskelu- ja työuraa suunnittelevat ja toteuttavat opiskelijat voivat hyödyntää tai jonka sisällöllä saattaa olla merkitystä tulevaisuudessa.

Käytännössä edellä mainitun kaltaisen koulutuksen erottaminen ja erotteleminen muusta koulutustarjonnasta saattaa olla varsin hankalaa, mikä puoltaisi osaamistavoitteiden käyttöönottoa kaikessa vapaan sivistystyön koulutuksessa.

3.5.2 Osaamistavoitteet

Kommenttinne osaamistavoitteista

Osaamistavoitteet –käsite on työryhmän muistiossa avattu riittävän tarkalla tasolla. Osaamisperustaisuudessa fokus on opiskelijan toiminnassa ja hänen osaamisensa tasossa kurssin suoritettuaan.

3.5.3 Opettajan ja opiskelijan näkökulma osaamistavoitteisiin

Kommenttinne opettajan ja opiskelijan näkökulmasta osaamistavoitteisiin

Kannatamme työryhmän näkemystä. Kysymyksessä on näkökulman vaihtaminen organisaatiolähtöisestä toiminnasta (mitä kurssisisältöjä tarjotaan) opiskelijalähtöiseen toimintaan (mitä opiskelijan tulee osata ja/tai millä tasolla hänen osaamisensa tulee olla läpäistäkseen ao. kurssin tai opintokokonaisuuden).

3.5.4 Osaamistavoitteet osana opetussuunnitelmatyötä

Kommenttinne osaamistavoitteista osana opetussuunnitelmatyötä

Kannatamme työryhmän luonnostelemaa mallia opetussuunnitelman laatimisen vaiheista osaamistavoitteiden näkökulmasta. Kiinnittäisimme erityistä huomiota koulutuksen perustehtävän määrittelemiseen (miksi ao. koulutusta tarvitaan) sekä opetussuunnitelman toimivuuden ja vaikuttavuuden arviointiin. Opiskelijoiden ja opettajien sitouttaminen tähän pitkäjänteiseen kehittämistyöhön on erityisen keskeistä.

3.5.5 Osaamistavoitteista viestiminen

Kommenttinne osaamistavoitteiden viestimisestä

Osaamistavoitteista viestiminen tulee olla koulutuksesta viestimisen keskiössä. Opiskelijoiden lisäksi tärkeä viestinnän kohderyhmä on työelämä ja erityisesti työnantajat. Vapaan sivistystyön koulutustarjontaa tunnetaan varsin huonosti, ja koska erilaisia koulutuksen muotoja on paljon, vaatii osaamistavoitteiden ja myös tuotetun osaamisen viestiminen panostuksia ja viestin kirkastamista.

3.5.6 Osaamistavoitteiden laatiminen ja taso

Kommenttinne osaamistavoitteiden laatimista ja tasoa käsittelevästä luvusta

Työryhmä on kuvannut osaamistavoitteiden laatimista varsin konkreettisella ja yksityiskohtaisella tasolla. On tärkeää, että osaamistavoitteiden laadinnan periaatteista käydään yhteistä keskustelua vähintäänkin koulutusorganisaation sisällä, jotta syntyisi yhteinen ja jaettu näkemys siitä, mitä osaamistavoitteilla tarkoitetaan ja miten niitä laaditaan opetussuunnitelmaan. Opettajille on varmistettava riittävä tuki, koulutus ja yhteinen keskustelu osaamistavoitteiden laadinnasta, sillä monelle osaamisperustainen opetussuunnitelma voi olla vielä varsin vieras.

3.5.7 Osaamistavoitteiden arviointi

Kommenttinne osaamistavoitteiden arviointia käsittelevästä luvusta

Jaamme työryhmän näkemyksen siitä, että osaamistavoitteet on huomioitava myös käytetyissä arviointimenetelmissä.

Myös osaamistavoitteiden arvioinnissa on ensiarvoisen tärkeää käydä yhteistä keskustelua siitä, miten osaamistavoitteita arvioidaan ja millä asteikolla. Jotta osaamisen arviointi olisi mahdollisimman validia, tulisi arvioinnista olla myös yhteinen kansallinen näkemys, jotta arviointiasteikko tai arvioinnin tapa eivät vaihtelisi suuresti alueellisesti tai koulutusorganisaatiosta riippuen.

Muuta, mitä haluatte asiasta lausua.

Pidämme esityksiä hyvinä, ja lisäksi toivomme, että vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kehittämisessä kiinnitetään huomiota työssä oppimisessa hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tehdään yhteistyötä työnantajien kanssa. Lisäksi toivomme, että osaamistavoitteisiin sisällytettäisiin koulutuksen substanssisisältöjen lisäksi oppimaan oppimisen taitoja sekä urasuunnittelutaitojen kehittämistä.

Vapaassa sivistystyössä opiskelevia työikäisiä maahan muuttaneita koskevia erityishuomioita

Vapaan sivistystyön koulutuksessa opiskelee paljon aikuisia maahanmuuttajia. Useat heistä ovat opintojen aikana rekisteröityneenä työttömiksi työnhakijoiksi työ- ja elinkeinotoimistoissa. Opinnot voivat olla päätoimisia (ns. omaehtoiset opinnot) tai sivutoimisia. Jotkut vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat tuottaneet tai tuottavat myös työvoimakoulutusta. Vapaalla sivistystyöllä onkin tärkeä tehtävä aikuisten maahanmuuttajien perustaitojen, muun muassa luku- ja kirjoitustaidon kartuttamisessa sekä ammattitaidon ja työn löytämisen mahdollisuuksien parantamisessa. Aikuisille maahanmuuttajille vapaassa sivistystyössä tarjottava koulutus on tärkeä siten myös työnantajille ja koko yhteiskunnalle.

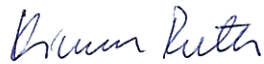
Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että tavoite osaamisperustaisen kuvauksen entistä laajempi hyödyntäminen vapaassa sivistystyössä on kannatettava tavoite. Koulutusten ja koulutuskokonaisuuksien osaamistavoitteiden määrittely auttaa ensinnäkin työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntijaa, jonka tehtävä on harkita, voidaanko työttömän työnhakijan suunnittelemaa opintoja tukea omaehtoisina opintoina.

Toiseksi osaamistavoitteiden kuvaus on tärkeää maahan muuttaneelle opiskelijalle, koska se auttaa häntä paremmin ymmärtämään, onko koulutus tai koulutuskokonaisuus hänelle sopiva ja tarpeellinen. Opiskelijoille annettavien kuvausten sisällöt olisikin syytä kirjoittaa kielitietoisesti ja oppilaitoksissa voitaisiin harkita myös muita kuin kirjallisessa muodossa olevia kuvauksia.

Osaamistavoitteiden kuvauksen lisäksi erittäin tärkeää opiskelijalle on koulutuksesta saatu todistus, jossa kerrotaan selkeästi, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut osaamistavoitteet. Tämä on tärkeää paitsi opiskelijalle itselleen, myös maahan muuttanutta myöhemmässä vaiheessa ohjaavalle taholle. Tästä syystä olisi myös syytä varmistaa, että kaikki tarpeellinen tieto kirjataan ja tallennetaan sellaiseen paikkaan, josta se on saatavilla myöhemmin. Todistukseen olisi tärkeä kirjoittaa myös, mitkä ovat seuraavat osaamistavoitteet, joihin opiskelijan olisi syytä ja mahdollista pyrkiä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toivoo, että vapaan sivistystyön oppilaitokset tekevät mahdollisuuksien mukaan osaamistavoitteiden kuvausten suhteen yhteistyötä keskenään ja muiden oppilaitosten kanssa, jotta kuvaukset olisivat mahdollisimman yhtenäisiä. Lisäksi olisi tärkeää, että oppilaitoksissa ja niiden keskusjärjestöissä pidetään huolta opettajien ja muun henkilökunnan arviointiosaamisesta. Tässäkin on työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan syytä tehdä laajaa yhteistyötä.

Lopuksi työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että kaikkien vapaan sivistystyön oppilaitosten olisi hyvä käyttää työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa yhteistyössä järjestettävissä koulutuksissa Koulutusporttia ja että henkilötietojen kerääminen koulutusten yhteydessä on säännönmukaista ja kattavaa. Nämä käytännöt helpottavat huomattavasti yhteistyötä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.

Kimmo Ruth
Työmarkkinaneuvos

Markku Virtanen
Neuvotteleva virkamies

JAKELU

OKM kirjaamo
TEM kirjaamo

TIEDOKSI

Seija Laaksonen